

Introducció

La proposta que els faig per als temps que compartirem aquests tres dies sants és la d'un acostament personal i orant al misteri de la Pasqua del Senyor. Les meves paraules van destinades a ajudar a aquest exercici d'oració personal: el meu objectiu no serà altre que deixar-los a les portes de diverses escenes de l'evangeli, i animar-los a entrar-hi personalment, perquè en la intimitat de la trobada i de la proximitat amb Jesús cadascú experimenti la gràcia singular i sempre nova que ens és promesa.

L'acostament que els proposo a algunes escenes de la Passió estarà marcat per dos suggeriments que fa sant Ignasi de Loiola en els seus Exercicis i que jo faig meus.

La primera és que el nostre acostament sigui un acostament «contemplatiu»: que ens acostem a l'escena discretament, amb els ulls, les orelles i el cor ben oberts, senzills, atents al detall, per deixar que ens impacti. Es tracta no tant de ser nosaltres els que prenguem la iniciativa, sinó de deixar que sigui el mateix misteri el que ens parli, el que ens toqui. I molt més encara hem d'evitar en la nostra contemplació que la nostra pregària es converteixi en un exercici moral o, menys encara, de comparació o mesura amb Jesús.

El segon suggeriment ignasià que recullo i els plantejo és que la nostra contemplació se centri en la persona de Jesús. Si em permeten dir-ho d'una manera una mica contundent, que no contemplem la Passió, Mort o Resurrecció de Jesús, sinó Jesús que pateix, mor i ressuscita; que contemplem no la Pasqua de Jesús, sinó Jesús en la seva Pasqua. Es tracta, doncs, de contemplar Jesús en alguns moments del seu Misteri Pasqual, d'acostar-nos a Ell amb ulls ben oberts i amb un cor ple de desig. Un acostament ple de desig però també ple d'humilitat, per evitar el perill de col·locar-nos nosaltres al mig de l'escena, o d'interposar el nostre ego com a pantalla entre l'escena o el misteri que contemplem i el nostre cor.

Per ajudar a no dispersar-nos en la nostra contemplació de Jesús, concretarem la nostra mirada i la nostra escolta d'aquests tres dies en tres frases directes de Jesús. Frases pronunciades en diferents moments del seu Misteri Pasqual, dites a persones de condició diversa i en situacions ben diferents, però totes plenes de sentit i de vida per a nosaltres.

Textos de Darío Mollá Llácer sj

«Judes, amb un bes traeixes el Fill de l'home?» (Lc 22,48)

L'escena que els proposo per centrar la nostra contemplació d'aquesta nit és l'escena de la detenció. Després del Sopar de comiat, que hem celebrat solemnement aquesta tarda, després de l'oració de Getsemaní.

Podem imaginar breument l'escena. Passem de la intimitat del Sopar i la solitud i silenci de l'oració a l'Hort, al guirigall, l'enrenou, la tensió, l'agressivitat d'uns i la por d'altres en la detenció. Davant per davant, en el primer pla de l'escena, dos personatges: Jesús i Judes. Fixem la nostra atenció en aquest primer pla. Cara a cara dos vells coneguts. Dos vells coneguts que han compartit en els últims anys moltes i diverses vivències i experiències. Experiències en públic, enmig de la multitud, però també confidències en petit grup. Dos vells coneguts que han compartit, fins fa molt poc temps, ideals de vida.

No és, evidentment, la primera vegada que Jesús i Judes es troben i es miren cara a cara. No és tampoc la primera vegada que en aquella nit es troben un davant de l'altre. Poques hores abans han compartit el sopar, un Sopar molt especial. En el seu transcurs, cadascú sabia ja on era l'altre. Tots dos estaven al límit: al límit de la seva entrega i del seu amor l'un, al límit del seu abisme l'altre. En el Sopar hi ha hagut un moment especial i molt difícil per a tots dos, moment en què Jesús ha dipositat tota la seva il·lusió i la seva intensitat d'amor i que, no obstant això, a un Judes decidit a la traïció se li ha fet insuportable i inacabable. Ha estat quan Jesús, «despullat del mantell i cenyida la tovallola» (Joan 13,4), renunciant a la seva condició de senyor i mestre i assumint la condició d'esclau, s'ha posat a rentar-li els peus. Que difícil i dur ha estat aquest moment per a tots dos! Jesús no ha volgut evitar-ho; com adverteix sant Ignasi en els Exercicis, «va rentar els peus dels deixebles, fins i tot els de Judes» (EE 289). Va començar per Simó, va seguir pels altres, i Judes, agitat i confós, el va veure posar-se davant seu. Va haver-hi paraules llavors? L'evangeli no ho diu. Però amb paraules o sense ens és possible contemplar Jesús als peus de Judes, només unes breus hores abans de contemplar-los els dos drets, cara a cara, a Getsemaní. Segurament

val la pena aturar la nostra contemplació en aquest moment abans de contemplar-los de nou tots dos en la detenció.

Hores després, ja no en la intimitat del sopar sinó en el tumult de Getsemaní, es tornen a trobar. Ara és Judes qui s'acosta per besar Jesús, per fer-li un petó, un gest que significa per als jueus el reconeixement del deixeble al mestre i l'amor per als cristians. És llavors quan Jesús pronuncia les paraules que els proposo que escoltem amb més atenció i aprofundiment: «Judes, amb un bes traeixes el Fill de l'home?» (Lc 22,48).

Una frase breu, a penes una pregunta plena d'incredulitat i dolor, però també ben plena de paraules carregades de sentiment: «Judes», el nom individual i personal de l'amic, amb aquesta plus afectiu que té sempre en l'evangeli, i en la vida, dirigir-se a algú pel seu nom. El «bes», signe de respecte, reconeixement i pau entre jueus i entre cristians. El verb «entregar», verb clau en l'evangeli per parlar del significat de la mort de Jesús. Cara a cara l'amic que lliura, que traeix, i l'amic que es dona.

En aquesta pregunta de Jesús se sintetitza no només el que està succeint aquesta nit, en aquell lloc i moment, sinó que se sintetitza molt del que és història humana. Una història permanentment travessada per un doble misteri: el misteri d'una infinita i incondicional capacitat d'estimar per part de Déu, però també el misteri d'una increïble capacitat humana de negar-se a l'amor. En el bes de Judes contemplem un dels gestos més bàsics de l'amor convertit en gest de traïció, i en la paraula personal i afectuosa de Jesús a Judes admirem que ni el dolor de la traïció impedeix la seva entrega per amor. No només «podria destruir els seus enemics i no ho fa», com diu Ignasi en els Exercicis (EE 196), sinó que fa un últim intent per alliberar l'amic Judes de la seva tragèdia.

Jesús davant de Judes representa la incondicionalitat de l'amor de Déu per nosaltres. Un amor sostingut. Un amor a prova de tot. Un amor també a prova d'engany i traïció. Un amor fins al límit: un límit que hi posa l'home, però no Déu. Com diu Ignasi a la seva contemplació del Sopar: «Acabat el Sopar, Judes surt a vendre Crist nostre Senyor» (289): és Judes qui surt del Sopar, no és Jesús qui l'exclou. I Jesús no solament no l'exclou del Sopar, sinó que té amb ell els mateixos gestos que amb els altres: compartir el pa, rentar-li els peus... Segurament amb l'esperança, finalment frustrada, de commoure el seu cor. No hi ha límit, ni dubte, ni restricció, ni excepció, ni condició en l'amor de Jesús pels seus deixebles, per Judes inclòs. És Judes qui se'n va. Som nosaltres els que ens en anem, els que sortim, els que oblidem...

Però la imatge de Jesús davant de Judes és també la imatge de profund misteri que ens cal contemplar molt si volem arribar a la maduresa humana i cristiana: el misteri d'un amor, el de Jesús, que malgrat la seva infinita radicalitat, malgrat

la seva total incondicionalitat, es manifesta inútil, impotent, incapaç de canviar el cor de Judes, de fer-lo desistir del seu propòsit. Ni en la intimitat del Sopar ni en el rebombori de l'Hort, la paraula, el gest o la mirada de Jesús canvien la determinació de Judes. En aquest assumir la impotència, sense renunciar per això al lliurament, és quan l'amor de Jesús es fa més gratuït, més sobrenatural, més salvador i també més il·luminador per a nosaltres. També el nostre amor a algú, per gran i sincer que sigui, pot fracassar i estavellar-se contra la seva impotència. No ens cal aleshores sinó seguir estimant amb més gratuïtat. Simplement perquè seguim Jesús.

Després de fixar-nos més en Jesús, podem també passar un temps contemplant particularment Judes davant de Jesús. Sens dubte commogut, sens dubte agitat per dins, sens dubte fet un mar de sentiments contraposats..., però incapaç ja de tornar enrere. No ho va fer en la intimitat del Cenacle, menys ho pot fer ara a l'Hort. El seu cor ja està definitivament cuirassat davant de tot gest o paraula; la sort està decidida. La traïció no és d'avui ni d'ahir, no és d'un moment... És un procés d'allunyament, de distanciament, d'insensibilitat..., que va començar fa temps, que no hauria d'haver arribat tan lluny, però que ara ja no hi ha qui l'aturi ni controli... Judes davant de Jesús representa aquesta increïble i misteriosa capacitat humana de rebutjar i destruir allò que estima.

Davant del misteri d'un amor incondicional però, sorprenentment, feble, ens apareix també en aquesta contemplació el misteri d'una impressionant capacitat humana de rebutjar l'amor, de deixar-se prendre el cor per qualsevol déu menor, el misteri d'aquesta increïble força de destruir que tenim els humans... I de pervertir el més noble, el més sagrat: de fer d'un bes el senyal d'una traïció.

A la cruïlla d'aquests dos misteris que té lloc aquesta nit, el misteri d'un Déu que estima incondicionalment i el misteri d'un home capaç no solament d'ignorar, sinó de rebutjar i oposar-se a aquest amor, hi ha la Creu de Jesús, el lliurament de Jesús. A la cruïlla d'aquests dos misteris, el misteri d'un Déu que té un projecte de vida i fraternitat per a la humanitat i el misteri d'una humanitat capaç d'esmenar la plana a Déu, hi ha des del començament de la humanitat tantes creus i tants crucificats com hi ha en la nostra història.

Judes davant de Jesús: Jesús davant de Judes. Tots dos drets. Contemprar-los. A l'Hort. Potser llavors ja les coses no tenien solució: Judes possiblement ja no tenia la capacitat de mirar als ulls Jesús... Però contemplar-los també al Cenacle. Jesús i Judes també cara a cara. Amb una diferència substancial, paradoxal, plena d'evangeli: llavors, en el Sopar, no estaven drets: Jesús no està dempeus, sinó als peus. Aquesta va ser potser l'ocasió perduda per Judes.

I dos breus apunts per acabar. El primer: que és en la incondicionalitat, en la gratuïtat, en l'acceptació de la seva eventual impotència i del seu possible rebuig, quan i com el nostre amor als altres es fa madur com a amor humà i evangèlic,

es fa com el de Jesús. El segon: que és en el cara a cara íntim amb Jesús, en el deixar-nos rentar els peus per ell, en descobrir-lo en els quotidians gestos d'amor que rebem, quan i com el nostre cor es fa sensible per a l'amor i fort contra la traïció.

Contemplem sí, com tantes vegades ho hem fet, Jesús als peus de Simó Pere. Però contemplem encara més Jesús als peus de Judes, als nostres propis peus.

Textos de Darío Mollá Llácer sj

«Avui seràs amb mi al paradís» (Lc 23,43)

«Hi van crucificar Jesús amb els criminals, l'un a la dreta i l'altre a l'esquerra» (Lc 23,33)

En aquest matí de Divendres Sant els proposo que, en la nostra pregària, ens acostem al Calvari, aquell lloc fora de la ciutat on Jesús és crucificat, aplicant-li, després del procés civil i religiós, la mort dels esclaus. El gest de Jesús com a esclau que renta els peus dels seus deixebles, gest que contemplàvem ahir, no era, doncs un gest buit, una comèdia, un gest per a la galeria o un posat per a una fotografia virtual o per als pintors d'èpoques posteriors. El fet de Jesús de rentar els peus als seus deixebles és l'expressió d'una dinàmica de vida que comença amb l'Encarnació i culmina amb la mort: «Es va fer no res: prengué la condició d'esclau [...] s'abaixà i es féu obedient fins a la mort, i una mort de creu» (Fil 2,6-8). Pren la condició d'esclau i mor com un esclau.

Els proposo, a més, que contemplem el Crucificat no des d'una certa llunyania o des d'una mesurada i còmoda distància, sinó que ens situem en la nostra contemplació amb Maria i amb les altres dones, al costat de la Creu (Jn 19,25), al seu peu, en aquesta distància curta en què és possible l'encontre cara a cara, el mirar i deixar-nos mirar, i en què també és possible l'escolta. Escolta de les paraules, si n'hi ha; paraules que pronuncia un home exhaust, i que per tant tot just són audibles per als més propers i impossibles de captar pels que se situen a distància. I escolta també del sofriment: de la respiració fatigosa i del gemec dolorós de qui pateix. Contemplar és apropar-se, contemplar és no perdre detall, contemplar és romandre a l'escolta amb uns sentits oberts que serveixen de camí perquè transiti la gràcia cap a un cor receptiu. Proximitat i no llunyania, viure en proximitat i no en llunyania és la primera invitació d'aquest Divendres Sant. Proximitat a Jesús i als homes i dones d'aquest món; proximitat al Crucificat i a tants altres que pateixen. Ser cristià és apropar-se, no fer marrades quan es fan presents en la nostra vida aquells que pateixen (Lc 10,29-37).

Apropar-se a la creu de Jesús aquell dia de Divendres Sant era físicament perillós per als seguidors de Jesús: per això la majoria van escapar, i algun altre va intentar seguir-lo a una calculada distància, tot i que va acabar negant-lo i allunyant-se tan aviat com va ser reconegut, després d'afirmar tres cops que no el coneixia. Avui, per a nosaltres, aquest acostament al Crucificat ja no és físicament perillós, però segueix sense ser fàcil ni còmode ni indiferent. Ja ens va bé la distància i, sobretot, la pressa. Veure de lluny, passar apressadament: tota una filosofia de la vida: la filosofia de la nostra forma de vida. Una filosofia que ens manté en el més superficial de l'existència humana i que, en impedir-nos o limitar-nos la solidaritat amb aquell que pateix, ens limita com a persones i ens incapacita com a cristians. Perquè la solidaritat gairebé sempre demana una marrada en el camí prefixat i una pèrdua del nostre temps «tan preciós».

En la proximitat veiem i escoltem, i potser també ens sorprenem, que la creu de Jesús no és l'única que hi ha aquesta tarda al Calvari. «Hi van crucificar Jesús amb els criminals, l'un a la dreta i l'altre a l'esquerra» (Lc 23,33). Aquesta esquerra i aquesta dreta que en el seu dia van demanar els fills del Zebedeu (Mc 10,37) són ocupades avui per dos criminals; bé és veritat que Jaume i Joan pensaven en unes altres circumstàncies ben diferents, en una altra glòria i en un altre tron. Jesús no ha volgut morir en solitari, ser l'únic centre de mirada i atenció. Aquell que va voler ser, des del principi, «un home qualsevol» (Fil 2,7) no ha volgut que contemplem la seva creu aïlladament d'altres creus, sinó emmarcat per elles, situat entre elles. Ja ho havia profetitzat Isaïes en el seu Cant del Servent «ha estat comptat entre els malfactors» (Is 53,12) i Jesús va recordar expressament aquest versicle del profeta en el seu sermó del Sopar (Lc 22,37). El Jesús que mor, i la seva mateixa mort, no és, doncs, l'heroi excepcional, mig Déu mig home protagonista d'aquestes epopeies del món clàssic que busca ser admirat o cantat per les generacions futures; el Jesús que mor és el que ha unit el seu destí al de la humanitat, especialment al dels pobres i sofrents. El Jesús que, com va formular un teòleg, va viure amb «males companyies», mor també en mala companyia. La seva mort no és la mort heroica de l'heroi, sinó la mort fosca de l'esclau. No mor per a ser admirat, sinó per donar la vida amb la seva mort (Jn 3,14-17). Jesús un de tants, la seva creu al costat d'unes altres: perquè, en el Calvari i en la nostra vida de cada dia, si el nostre propi dolor copa l'escena, què ens quedarà per a tenir compassió del món?

I tot aquest misteri de Divendres Sant, aquest Crucificat entre crucificats i aquesta creu entre creus, també ens qüestiona molt sobre les nostres cerques, les nostres imatges, les nostres expectatives de Déu.

On busquem Déu? Déu es fa present i visible en uns indrets molt peculiars de la història humana, fora dels circuits habituals o previstos, paradoxalment enmig de sofrents i exclosos. Hi és en la història humana, clar que hi és: però no el

trobarem si no és la creu de Jesús la que ens fa d'indicador, el full de ruta, de les nostres recerques de Déu.

Com busquem Déu? Alguna cosa ens dirà sobre la recerca de Déu el diàleg entre els criminals i Jesús que escoltarem i meditem en els punts següents, però d'entrada ja podem afirmar que si no hi ha proximitat i permanència «vora la Creu de Jesús» (Jn 19,25), es fa difícil escoltar no ja la seva paraula, sinó quelcom encara més important i decisiu: el batec d'un cor que en el seu amor incondicional per nosaltres s'entrega «fins a l'extrem» (Jn 13,1).

Quina és la nostra imatge de Déu? La imatge dels nostres somnis o la imatge del Crucificat?: ja sé que costa veure Déu en un home sofrent, crucificat, proscrit, però aquesta és la fe, el desafiament de la nostra fe. No és una dada irrellevant que sigui el centurió romà, un pagà, qui reconeix la glòria de Déu en Jesús crucificat (Lc 23,47): nosaltres, els oficialment o ambientalment creients, els homes i dones que ens tenim per religiosos, massa sovint associem la glòria de Déu a la nostra pròpia gloria, i així és impossible reconèixer-lo: perquè la glòria autèntica de Déu, la que Jesús dona a conèixer, no és una altra que la seva entrega i el seu buidament (Fil 2,7).

Quines expectatives tenim sobre Déu? Doncs molt sovint, en el fons, les mateixes que les dels enemics de Jesús: que baixi Ell de la seva Creu i, més encara, que també ens baixi a nosaltres de les nostres. Ni l'una ni l'altra es veuran complertes. I tot això per amor.

Aturem-nos ara uns minuts per a contemplar amb proximitat i amb assossec, en silenci ple d'obertura, desig i humilitat, Jesús a la creu, i també la creu de Jesús al mateix indret on tantes altres creus s'hi van posar abans, ara i també demà.

«Jesús, recorda't de mi...» (Lc 23,42)

Després del nostre apropament contemplatiu al Calvari on Jesús comparteix la seva creu amb dos criminals, els proposo com a segon pas de la nostra pregària d'aquest matí que escoltem amb atenció les paraules que li dirigeixen a Jesús els dos homes que són crucificats al seu costat. Aquestes paraules són, segons els evangelis, les úniques paraules una mica personals que Jesús escolta a la creu. Tota la resta és cridòria ambiental. Cridòria feta d'insults, provocacions, menyspreu, de magistrats i soldats... Només els criminal se li dirigeixen en un to més o menys personal. Aquesta absència de paraules properes, humanes, degué ser una experiència molt dura per a Jesús, qui es va passar tota la vida pronunciant paraules de benedicció, de consol, de perdó, paraules per alleugerir el sofriment dels altres. El contrast entre les paraules que Jesús diu al llarg de

la seva vida i les que sent en el moment decisiu de la mateixa és ben xocant i interpellador per a nosaltres.

Cada un dels dos personatges es dirigeix a Jesús d'una manera ben diferent, malgrat que tots dos es troben en una situació personal, física i emocional idèntiques respecte a Jesús. Paraules diferents que reflecteixen també actituds de fons ben diferents. En situacions idèntiques, actituds i respostes poden ser, i de fet ho són, ben diferents.

El primer dels criminals li diu: «No ets el Messies? Doncs salva't a tu mateix i a nosaltres!» (Lc 23,39). Les seves paraules no són una altra cosa que l'eco de les que ressonen en l'ambient. «Salva't»: li diuen a Jesús magistrats i soldats com a provocació i com a menyspreu. «Salva't» li diu el company de suplici. És la mateixa paraula, tot i que, òbviament, des de situació i amb intenció diferents. En magistrats i soldats no passa de ser una provocació plena de cinisme; en el lladre expressa el desig comprensible de ser alliberat del propi i dolorós suplici. El crucificat al costat de Jesús veu en la proximitat física a ell i en la coincidència temporal i espacial de les dues crucifixions una oportunitat per escapar del seu destí. Les seves paraules a Jesús no són tant una provocació com una petició i un crit nascuts de la desesperació. Demana un miracle que l'alliberi del seu turment.

La petició de l'altre lladre és absolutament diferent i, si l'escoltem i meditem atentament, és d'una qualitat humana sorprenent i inesperada venint de qui ve. Els faig notar alguns elements importants de la mateixa. Comença per demarcar-se de l'ambient, tant en continguts com en actitud: expressa davant Jesús una postura i una convicció realment personals, sorprenentment personals. No trobem en les seves paraules ni el cinisme dels enemics ni la desesperació del company de turment. La seva petició té un contingut molt diferent: «Jesús, recorda't de mi quan arribis al teu Regne» (Lc 23,42). Ens trobem davant una petició expressada amb unes actituds de fons que l'avalen davant Déu: afecte, humilitat, confiança. Val la pena assaborir-la com a model de pregària de petició.

«Jesús»: és l'únic cop en tot l'evangeli de Lluc i la única vegada que algú es dirigeix a Jesús fent servir el seu propi nom. La dada és d'una enorme densitat humana i teològica: és en boca d'un marginal crucificat on l'evangelista Lluc posa per primera i única vegada aquesta invocació tan càlida, tan propera, tan plena de confiança. Més enllà de tantes diferències com hi ha entre ells dos de naturalesa, de projecte de vida, d'història..., la creu els iguala i els apropa d'una manera tan radical com misteriosa. Deien els sants Pares que Jesús va voler encarnar-se i baixar perquè ningú no el sentís per damunt, perquè tothom pogués sentir-lo proper i confiar en ell, fins i tot un marginal crucificat.

«Quan arribis al teu Regne»: el bon lladre expressa una confiança total en la reialesa de Jesús, una confiança sorprenent en la reialesa de qui comparteix amb ell

la creu. Alguna cosa ha percebut en la proximitat i la immediatesa a Jesús que el porta a la fe. Una fe no sotmesa a cap condició. Els uns i els altres, jueus i pagans, diuen que creuran si baixa de la creu, que creuran si hi ha signes externs, demostracions, màgia: situen la grandesa de Jesús en allò extern, aparatós, espectacular. Aplicant l'esquema d'aquest món, estan demanant aquest Messies que Jesús sempre va rebutjar ser. Només un personatge fosc i innominat és capaç de descobrir la reialesa, el poder i la glòria de Jesús, precisament en el fet contrari: en no baixar de la creu, i en el que això significa. Segurament no per un discurs lògic o teològic, sinó pel privilegi de veure i escoltar Jesús de prop. Entén que el que fa gran Jesús és el seu amor, el que el fa Salvador és l'entrega de la seva vida. «Aquest no ha fet res de mal» (Lc 23,41) li diu al seu company de suplici. Aquesta és la grandesa de Jesús: que va passar fent el bé. Jesús en creu ja no ha de demostrar res més per manifestar que ens estima. I és aquest amor el que ens salva.

«Recorda't de mi»: tan senzill com això i tan poca cosa com això. Tan sols li demana un record: ni un miracle, ni un privilegi o una excepció, ni un premi. Tan sols: no t'oblidis de mi. Davant Jesús sense condicions, davant Jesús sense pretensions, davant Jesús sense exigències: així se situa el bon lladre. Sense intentar treure profit de l'excepcionalitat del moment. El centurió al que Jesús va lloar per la seva fe li va dir «digues només una paraula» (Lc 7,7); el bon lladre en té prou fins i tot amb menys: «n'hi ha prou amb un record». Quan sigui, quan arribi el moment, sense una data...

Ens preguntàvem abans, com busquem Déu? Com ens situem davant Déu? Com ens apropem a Ell?

En la figura del bon lladre i en el seva forma d'apropar-se a Jesús hi ha per a nosaltres un model no només de pregària, sinó de viure la nostra condició humana i totes les circumstàncies de la nostra vida, fins i tot les més doloroses, davant de Déu. I no només davant de Déu, sinó davant dels homes i de les dones que són crucificats. Una manera de viure i de situar-se feta a partir de la humil senzillesa de no magnificar ni exagerar ni demanar explicacions d'aquella creu que la nostra condició humana o la vida ens imposen, com a tants altres al llarg de la història. Una manera de viure i de situar-se que no dubta ni de l'amor de Déu, ni de la seva aposta per nosaltres, ni del seu recolzament, ni de la seva voluntat de salvar-nos, tot i que no ho experimentem com l'alliberador immediat de les nostres angoixes o patiments d'ara mateix. Una manera de viure i de situar-se que sí espera de Déu i li demana amb passió «no caure en la temptació i ser alliberats del Maligne».

I una manera de pregar que no és exigència sinó obertura de cor, que no és fórmula sinó passió, que no demana miracles sinó gràcia.

Dediquem ara uns minuts a assaborir i fer nostra la paraula plena d'humilitat i fe del criminal crucificat al costat de Jesús.

«Avui seràs amb mi al Paradís» (Lc 23,43)

El tercer moment de la nostra pregària d'aquest matí pot estar centrat en l'escolta i la meditació de la resposta de Jesús a la petició del bon lladre. Una resposta d'un abast evangèlic enorme. Una revelació clarificadora dels «sentiments» del cor de Crist. Jesús no deixa sense resposta una petició feta amb les actituds que hem contemplat. En altres moments de la Passió el Senyor roman en silenci; aquí no només respon, sinó que es volca en la resposta.

Perquè si alguna cosa impressiona a primera vista en la resposta de Jesús a la petició del criminal és la seva desmesura, la desproporció que hi ha entre allò que es demana i allò que es concedeix. Terme a terme, paraula a paraula, la resposta de Jesús desborda totes les expectatives possibles contingudes en la petició que li ha estat feta.

El «quan» sense termini i sense concreció de la petició es converteix en un «avui». El terme «avui» apareix en l'evangeli de Lluç vinculat a moments molt significatius de l'acció salvífica de Jesús. En recordo alguns: la nit de Nadal («avui, a la ciutat de David, us ha nascut un salvador», Lc 2,11), la presentació solemne de la missió de Jesús a la sinagoga de Natzaret («avui es compleix aquesta escriptura que acabeu d'escoltar», Lc 4,21), la visita salvadora de Jesús a la casa de Zaqueu el publicà («avui ha entrat la salvació en aquesta casa», Lc 19,9). L'avui salvador de Jesús es manifesta també plenament a la creu en l'«avui» que Jesús respon al bon lladre. L'avui de l'encarnació, l'avui de la missió, l'avui de la misericòrdia units en l'avui de la creu. Jesús s'afanya a salvar, a donar la vida. Avui és el dia de la salvació, avui Divendres Sant.

I el «recorda't de mi» de la petició del lladre es converteix en la resposta de Jesús en «seràs amb mi». La salvació que Jesús ofereix és la comunió amb Ell en la plenitud de vida. La promesa de Jesús per a cada un de nosaltres no consisteix simplement en que serem vius en la seva memòria, sinó que compartirem la seva vida. En aquest «seràs amb mi» que ara escoltem ja hi veiem el compliment de tot allò que Jesús ha promès hores abans als seus deixebles en el discurs de comiat que recull l'evangeli de Joan: «tornaré i us prendré amb mi, perquè també vosaltres estigueu allà on jo estic» (Jn 14,3). «Amb mi» és la paraula clau.

Aquest «amb mi» va impressionar tant Ignasi de Loiola que articula al voltant d'aquesta paraula la crida de Jesús tal i com ell l'entén i la viu, i tota la seva espiritualitat: «qui vulgui venir amb mi ha de treballar amb mi, per tal que, se-

guint-me en la pena, també em segueixi en la glòria» (EE 95). I perquè és una crida i una oferta la de Jesús a una comunió amb ell, no solament «oferirà la seva persona al treball» (EE 98), sinó que li expressa al Senyor, amb la mateixa desmesura amb la que Jesús s'expressa, els seus desitjos d'«imitar-vos en el passar tota mena d'injúries i vituperis, i tota pobresa tant actual com espiritual, sempre que la vostra santíssima majestat em vulgui elegir i rebre en tal vida i estat» (EE 98). Sorprès per la contemplació de la desmesura de l'amor de Jesús per nosaltres, Ignasi es converteix ell mateix en un «boig per Crist».

La generositat desmesurada de la resposta de Jesús a la petició del lladre crucificat al seu costat evoca immediatament en qui la contempla la mateixa generositat desmesurada del pare de la paràbola dels dos fills. Atesa la tímida i interessada proposta del fill que torna, «tracta'm com un dels teus jornalers» (Lc 15,19), el pare respon celebrant una festa perquè «aquest fill meu» ha tornat a casa (Lc 15,24). Es compleix i s'evidencia allò que Jesús expressa en l'evangeli: «hi haurà més alegria per un sol pecador que es converteix que no pas per noranta-nou justos que no necessiten convertir-se» (Lc 15,7). L'alegria genera sempre la generositat, i a una alegria immensa li correspon una generositat desmesurada, que degué sorprendre fins i tot al mateix bon lladre, que mai no havia pogut esperar tant: «Avui seràs amb mi al Paradís». Amb un estil potser d'una altra època, però amb una concisió admirable, s'expressava el famós predicador francès del segle XVII Jacques Bénigne Bossuet davant d'aquesta frase: «Avui: quina rapidesa! Amb mi: quina companyia! Al paradís: quin descans!».

En aquesta escena de l'evangeli de Lluc hi trobem, a més, una altra aportació molt important per a la nostra meditació i per a la nostra vida cristiana. Es reflecteixen en ella de manera admirable les prioritats i la sensibilitat que Jesús manifesta en moltes de les pàgines precedents del text evangèlic.

El bon lladre, marginal i crucificat, és el primer a qui Jesús assegura de manera explícita la seva presència al Paradís. S'està complint amb fets aquella paraula de Jesús que tan dura d'escoltar i d'assimilar va resultar a les oïdes i al cor dels seus contemporanis: «Us asseguro que els publicans i les prostitutes us passen al davant en el camí cap al Regne de Déu» (Mt 21,31). O aquella paràbola que també a nosaltres, que ens tenim per bons, ens resulta tan incompreensible i tan difícil d'acceptar: aquella de l'amo de la vinya que paga per igual als treballadors de primera i als d'última hora (Mt 20,1-16).

Potser la contemplació d'allò que va passar entre Jesús i el bon lladre ens ajudi a entendre i a acceptar una mica més aquelles pàgines difícils de l'evangeli, i aquelles prioritats de Jesús que no són les d'aquest món. És en la proximitat entre crucificats, en l'intercanvi de mirades i patiments, en el despullament total que la creu significa per a un i per a l'altre, on millor es produeix allò que la litúrgia anomena un «admirable intercanvi», intercanvi que és la salvació: Jesús

assumeix, carrega sobre seu, les nostres morts i ens entrega la plenitud de la seva vida.

Apropem-nos, doncs, ara amb senzillesa i admiració al misteri de la misericòrdia i de la vida.

Textos de Darío Mollá Llácer sj

«Teniu aquí res per a menjar?» (Lc 24,41)

Els proposo que aquest matí seguim en la mateixa dinàmica de senzilla contemplació d'aquests dies anteriors. Es tracta d'acostar-nos a una escena de l'evangeli, de fixar-nos en algun detall senzill, d'assaborir-lo i aprofundir en ell. Hem parat esment especialment a frases de Jesús i en elles hem descobert un missatge de vida que, travessant el temps, també ens arriba a nosaltres.

Aquest matí escollim per a la nostra contemplació una de les aparicions de Jesús Ressuscitat, que narra l'evangelista Lluc en l'últim capítol del seu evangeli: l'aparició als apòstols. I dins d'aquesta aparició els proposo que ens centrem també en una frase de Jesús: «Teniu aquí res per a menjar?» (Lc 24,41). Possiblement els sorprengui la frase que escullo per la seva aparent intrascendència, fins i tot per la seva banalitat: és segurament la frase més senzilla i aparentment menys transcendent de tot el relat. Però, aprofundint en ella, quedarem encara més sorpresos per l'abast que té. D'entrada, vull constatar que és una frase molt humana i quotidiana, una pregunta que ens hem fet tots nosaltres molts cops a la vida; és, també, «una de tantes». El Jesús Ressuscitat és el Jesús humà, el glorificat és l'encarnat en la nostra humanitat.

Però abans d'entrar en la contemplació i l'aprofundiment d'aquesta frase, i de la mateixa manera que hem fet en dies anteriors, atenguem al conjunt de l'escena abans de contemplar els detalls, perquè així aquests agafaran el seu just valor. Això ens permetrà, a més, fer una constatació més general sobre les aparicions de Jesús Ressuscitat que em sembla important.

L'escena que contemplem i on se situa aquesta frase és una escena d'intimitat, de familiaritat, només coneguda per aquells que la viuen. Sense testimonis aliens als propis protagonistes. Ahir, en canvi, contemplàvem com l'escena de la crucifixió era una escena pública, en espai obert, a la vista de tothom. No deixem passar inadvertit aquest contrast: per una banda, la «publicitat», el caràcter públic, de la Crucifixió; per una altra banda, la «privacitat», el caràcter íntim, de

les manifestacions del Ressuscitat, no només d'aquesta, sinó de totes les que apareixen a l'evangeli.

Aquest contrast és una dada d'un valor teològic profund sobre la forma de fer de Déu, sobre el seu estil tan diferent al nostre. Oi que nosaltres ho haguéssim fet (i ho fem!) just a l'inrevés. Haguéssim amagat tant com fos possible el fracàs i la humiliació de la Creu i haguéssim «publicitat» tant com fos possible el triomf i l'espectacularitat de la Resurrecció. La de Déu i la nostra són dues maneres diferents de fer perquè també són diferents les pretensions i les intencions de Déu i les nostres. La intenció de Déu és suscitar la fe, el reconeixement i l'acollida personal, la humilitat en la vida i en el seguiment; en canvi, les nostres pretensions serien i són fer patent la nostra victòria, convèncer impressionant, sumar quantitat sense importar qualitat.

La resurrecció de Jesús no és un fenomen espectacular, ple d'aparença, impressionant als sentits, tendent o capaç de fer callar en la seva potència i espectacularitat qualsevol argument dels enemics, o susceptible d'imposar-se amb una evidència literalment aclaparadora als dubtes dels amics. No. Es presenta amb la mateixa debilitat amb la que en el capítol segon de l'evangeli de Lluc es presenta el Salvador: com un nounat, necessitat de reconeixement i acollida per sobreviure i créixer. El Ressuscitat també necessita ser reconegut, acceptat i acollit per créixer al nostre cor... Així va ser l'obra de Déu, l'obra més gran de Déu, i així és i segueix sent.

Des de la contemplació i la meditació d'aquest misteri de senzillesa, discreció i fins i tot ocultament de la Resurrecció de Jesús, se'ns fa una crida important. Som cridats a entendre, acceptar i viure el misteriós, desconcertant i tants cops insuportable amagament del bé en el nostre món i la nostra història. El bé, com a obra de Déu, acostuma a ser petit, senzill, dèbil, necessitat d'acollida per manifestar tot el seu poder i la seva força; davant d'un mal que apareix pertot arreu, poderós, innegable, anorreador. En aquest hi trobem el primer i elemental desafiament que ens planteja la nostra fe en la Resurrecció de Jesús: ser descobridors del bé ocult i dèbil, senzill i amagat, discret fins quasi la invisibilitat, que hi ha en la nostra humanitat i en el nostre món, perquè només descobrint-lo i acollint-lo, el farem créixer i li donarem la seva fecunditat plena.

Dit això, amb caràcter més genèric, intentarem aprofundir, des de fora cap a dins, en els sentits de la frase de Jesús.

a) Sentit profètic

L'escena íntima en la que es fa present el Ressuscitat és un àpat i amb l'àpat es relaciona la frase. El menjar és, en la vida humana, allò més senzill i quotidià,

i en l'evangeli un dels signes més estimats per Jesús. Si haguessin vist aquesta escena els enemics de Jesús podrien seguir anomenant «golut i bevedor» al Ressuscitat com ja li havien dit al Jesús històric (Mt 11,19)... Els àpats van ser en vida de Jesús signe de misericòrdia, promesa i anunci d'una alegria per a sempre, signe de la seva entrega. En la misericòrdia, en l'alegria que es comparteix, en l'eucaristia que se celebra en memòria de l'entrega de Jesús i en la nostra comunió amb aquesta entrega, el Ressuscitat anuncia la seva presència. Parlàvem fa un moment de la continuïtat entre el Ressuscitat i el Jesús històric; també se'ns manifesta en això: el Jesús Ressuscitat segueix fent de l'àpat i del banquet signe d'evangeli, de bona nova.

Però hi ha una dada que vull destacar i que els proposo perquè meditin: de tots els àpats de Jesús que recullen els evangelis, només un el va organitzar Ell: el sopar Pasqual. En tots els altres, i en són molts, Jesús hi participa com a convidat: convidat a les bodes de Canà (Jn 2,2), convidat a casa de Simó (Lc 7,36)... Convidat per uns altres, o autoconvidat... En molts àpats Jesús es va autoconvidar: s'autoconvida a l'escena que contemplem avui, s'autoconvida en l'aparició al costat del llac que narra l'evangeli de Joan (Jn 21,5), s'autoconvida a menjar a casa de Zaqueu (Lc 19,5)... La frase que meditem només acostuma a ser pronunciada per algú que s'ha autoconvidat. Només qui es presenta quan no se l'espera i a on no se l'espera pregunta: «Teniu aquí res per a menjar?».

Hi ha una diferència important entre com acollim aquells a qui nosaltres convidem i com ens situem respecte aquells a qui s'autoconviden, aquells que es presenten de sobte a la nostra taula. Tenir convidats és, fins i tot, senyal de poder, influència i prestigi: «a aquesta boda hi van anar tants convidats», o «he aconseguit que el senyor Tal vingui a casa meva i accepti la meva invitació a dinar». Aleshores tota atenció és poca i qualsevol despesa sembla justificada. Però com acollim aquell a qui de sobte, o sense avisar, o fora d'hora, o el dia més inconvenient, o tot això alhora se'ns presenta a menjar i ens fa la pregunta: «Teniu aquí res per a menjar?». Se'l sol acollir amb un disgust més o menys dissimulat, més o menys educat, però disgust al cap i a la fi. I el problema no és gairebé mai que falti menjar: n'hi ha de sobra; el problema és que molesta, que no ho controlem, que introdueix en la nostra vida allò no previst. En aquesta situació s'exageren les petites molèsties i tot és argument vàlid per a justificar les nostres poques ganes d'acollir.

Jesús Ressuscitat és, molt sovint en la vida, i avui en aquesta escena, algú que s'autoconvida i que, de sobte, apareix a la nostra vida en el moment i el context menys oportuns preguntant si tenim alguna cosa per menjar, distraient la nostra atenció de les coses importants en les que estem ficats, molestant, interrompent, demanant la nostra acollida...

Aquest Jesús que ara pregunta als seus deixebles si tenen alguna cosa per a

menjar no és un altre que el que els va dir que prendria com a signe d'afecte cap a Ell mateix un simple got d'aigua donat a un deixeble seu (Mt 10,42), i el que va dir que quan es constituís com a jutge al final de la història ho faria identificat amb els que passen gana, als que es dona o no es dona de menjar; o amb els que passen set, als que es dona o no es dona de beure (Mt 25,31-46). Quan el ric epuló exclou el pobre Llàtzer de la seva taula està anticipant el seu judici i el seu destí de condemna (Lc 16,19-22). No els resulta nova ni desconeguda als apòstols, aquesta postura de Jesús i saben que la pregunta és qualsevol cosa menys banal. Amb ella Jesús els està convidant no només a que se n'adonin de que no és un fantasma, que és Ell mateix, sinó a que aprenguin a reconèixer-lo en aquell que, famolenc, se'ls apropi demanant pa o aigua, reconeixement de la seva dignitat i acollida.

És molt evident, evangeli en mà, que en aquells que s'acosten a la nostra porta i a la nostra taula ben plena perquè tenen fam, perquè confien en la nostra humanitat, està trucant a la porta el mateix Jesús Ressuscitat: «Teniu aquí res per a menjar?» (Lc 24,41). Molestaven certament, perquè ja ho teníem tot ben organitzat sense ells. Arriben en nombre, temps i forma inadequats: no ens han telefonat ni ens han demanat permís abans, no fan cua o farts de cues inacabables i estèrils, se les salten. Però no venen per gust, venen per necessitat, i amb molt de dolor acumulat. Podem argumentar i explicar, però seguiran venint mentre al nostre món hi hagi taules plenes a vessar i taules buides. I ens pregunten si tenim alguna cosa per menjar, si tenim treball per oferir, si tenim possibilitats per donar-los per dignificar les seves vides. Aquestes preguntes i aquestes persones no ens poden agafar per sorpresa als cristians: ja les hem sentit abans, i ni més ni menys que en boca del Ressuscitat: «Teniu aquí res per a menjar?». El Senyor espera ser convidat per nosaltres a les nostres vides i no només en la intimitat de la pregària, sinó en la participació amb els que necessiten d'aquells béns que hem rebut. Tot i que arribin fora de temps i a deshora, quan no els esperàvem...

b) Sentit sanant

Situar-nos davant la frase de Jesús des de la literalitat del propi contingut ens ha obert al seu sentit profètic. Aprofundim ara una mica més en ella. I ho farem atenent al context «històric» en el que és pronunciada, a les circumstàncies en que és pronunciada. Circumstàncies que, com veurem, li donen un sentit nou i una nova profunditat.

L'escena que contemplem aquest matí és el primer encontre que presenta l'evangelista Lluc entre Jesús i els seus apòstols després de la passió i mort. Després de la passió i mort de Jesús, i després de l'abandonament, la negació i la seva traïció. El traïdor no hi és allà, però sí hi són aquell que havia promès

donar la vida per ell i es va espantar en vista de la indiscreció d'una portera, i aquells que van fugir. I es troben en una postura i una situació no especialment glorioses per a ells: refugiats, tancats a casa seva per por, escèptics ateses les veus que els arriben de les dones o d'altres deixebles que diuen que han vist el Senyor. Com en tants altres llocs de l'evangeli, por i manca de fe van de la mà, són les dues cares d'una mateixa moneda (Lc 8,25). Plens de por, buits de fe... i podem pensar que també morts de vergonya. Què passarà?, què els dirà sobre la seva conducta el Senyor abandonat i negat en el moment més difícil de la seva vida?, quines conseqüències tindran? Jesús té bastants comptes pendents amb ells, i caldrà veure quan i com i per què comença a cobrar-se'ls. L'escena passa en aquesta situació de tensió i incertesa, en el retrobament difícil després de tot el que ha passat...

Bé, la cosa no ha començat malament, pensen els més optimistes entre ells. Quan ha parlat amb les dones o amb els d'Emmaús no els ha criticat, no els ha qüestionat ni desautoritzat; no els ha culpabilitzat directament de res, ni s'ha queixat mai de la seva conducta. Si, però una cosa és això i una altra cosa és trobar-se de nou cara a cara amb Ell, i trobar-se cara a cara en la intimitat. Se senten culpables, avergonyits, temerosos... els optimistes segueixen pensant que tampoc no ha començat malament aquest mateixencontre: ha començat desitjant-los la pau, com sempre, com tants cops... És veritat que els ha tornat a reprotxar la seva por i la seva manca de fe, però sense duresa especial, de la mateixa manera afectuosa que va fer servir al llac el dia de la tempesta, o que va fer servir molts altres cops...: més aviat en un to d'estupefacció i sorpresa que d'enuig. Què més dirà?, què és el següent? Doncs això: el següent és preguntar-los si tenen alguna cosa per menjar, si el conviden a menjar... Quin alleugeriment! Ja em perdonaran aquest relat una mica novel·lesc, però crec que ajustat a la situació que vivien els apòstols quan senten aquesta frase de Jesús. Contemplar és també fixar-se en els sentiments, arribar de les paraules i de les gesticulacions als sentiments, i crec que més o menys aquests van poder ser els sentiments dels apòstols en aquests moments.

En molts moments de la vida tan o més important que allò que es diu és allò que es calla, allò que no es diu, allò que s'omet. I és bo que caiguem en allò que Jesús no diu als seus apòstols, aquelles paraules que potser ells temien i que, tanmateix, Jesús no pronunciarà. No hi ha condemnes: ni una sola paraula de condemna, malgrat que el que han fet és francament i evident condemnable en uns amics: deixar sol l'amic en la seva hora més difícil. No hi ha revenja: ni una sola paraula en la que Jesús els demani explicacions de per què van fer el que van fer, o de si ho haguessin pogut fer d'una altra forma: no hi ha revenja, no perquè no hi haguessin responsabilitats a exigir, sinó perquè aquest no és l'estil de Jesús. No hi ha ni una paraula de lament per allò que ha passat, ni tan sols un passar per la cara els fets: és, literalment, com si res no hagués passat. Joan

explica un diàleg al llac entre Jesús i Simó Pere en el que Jesús, amb una finesa i una delicadesa exquisides, propicia que li pugui tornar a expressar la seva estima: però el que vol que li expressi, el que propicia que li expressi, és la seva estima, no la seva culpabilitat.

«Teniu aquí res per a menjar?» dit en aquest context i en aquestes circumstàncies és dir: «aquí no ha passat res», «fem el que sempre fem...». Com tants altres cops en la vida, amb una frase banal, quotidiana, inesperada, Jesús trenca definitivament la tensió del moment, recomença de nou la història bruscament interrompuda el dijous, també en un àpat. Jesús perdona l'estil del Pare de la paràbola: sense pronunciar la paraula «perdó». Així doncs, aquesta frase aparentment banal de Jesús té un profund sentit sanant d'abast misericordiós.

A partir de tot això, podem dir moltes coses sobre el què i el com del perdó cristià. En definitiva, perdonar com Jesús és perdonar així, amb aquesta senzillesa, amb aquesta neteja, amb aquesta gratuïtat... Perdonar és donar a l'altre l'oportunitat de recomençar, i recomençar nosaltres mateixos la nostra vida i la nostra relació amb l'altre, amb tota la senzillesa i quotidianitat del món, sense buscar aquest gest solemne que em fa sentir a mi estupend i magnànim, fins i tot a costa d'humiliar l'altre. Que evangèlic, i que humà, és perdonar així! La senzilla tornada a la normalitat sense rancúnia, sense lamentació, sense esperar el gest o la paraula en la que l'altre expliciti (i a poder ser amb detalls) la seva culpabilitat.

El perdó cristià no és ni el moment següent ni la recompensa per una capitulació; el perdó cristià no s'assenta sobre la humiliació de l'ofensor; el perdó cristià no és posterior a la revenja: és més, si els comptes ja estan saldats, no hi ha res a perdonar; el perdó cristià estripa comptes i factures abans de presentar-los al deutor. És segurament quelcom tan senzill com «anem a fer un àpat junts?», «tens aquí res per a menjar?».

Òbviament aquesta forma de perdó no és exigible a tothom, però és el perdó en el que Jesús ens inicia i al que es crida als seus seguidors..., i no un cop, sinó «setanta vegades set» (Mt 18,22), si calgués: així li ho va demanar Ell a Simó Pere, i així ho va practicar Ell amb Simó Pere. També, òbviament, aquesta manera de perdonar és gràcia, es do, no és només a les nostres mans. Però és gràcia que se'ns dona quan la demanem, i, sobretot, quan nosaltres mateixos ens obrim al perdó de Déu.

c) Sentit teològic

Encara és possible aprofundir una mica més en el sentit d'aquesta frase de Jesús que hem escollit com a objecte de la nostra meditació d'avui, si l'analcem i hi reflexionem des d'una altra perspectiva. Fins ara ens hem fixat en el contingut

literal de la mateixa en un primer moment, i en les circumstàncies en què va ser pronunciada en un segon moment. Podem apropar-nos a ella ara des de la perspectiva del subjecte que la formula. És Jesús Ressuscitat, la manifestació de Déu. I aquest Jesús Ressuscitat que ens revela i ens dona a conèixer Déu («ningú no coneix el Pare, fora del Fill i d'aquells a qui el Fill el vol revelar»: Mt 11,27) ens apareix en ella com algú que pregunta i que demana. No sé si en els nostres esquemes i concepcions de Déu hi cap molt això d'un Déu que demani i que pregunti; més aviat tendim a pensar que Déu és el que ha de donar i el que ha de respondre, i nosaltres demanar i preguntar. Els convido a aprofundir en això, i a descobrir que la frase de Jesús que estem meditant avui no només té un abast profètic o sanant, sinó també teològic en el sentit més estricte de la paraula.

El Jesús ressuscitat pregunta i pregunta molt: «per què plores?» (Jn 20,13), «nois, no teniu res per a menjar?» (Jn 21,5), «m'estimes?» (Jn 21,16), «de què parreu entre vosaltres tot caminant?» (Lc 24,17)... i la nostra pregunta base d'aquest matí: «teniu aquí res per a menjar?» (Lc 24,41), i unes quantes més... També el Jesús d'abans de la mort i la resurrecció preguntava molt, i de vegades preguntes molt curioses i sorprenents, que, precisament per això, tenen molt calat, com aquella vegada que li va preguntar a un que duia anys malalt i esperant que el fiquessin a la piscina per a sanar-lo «vols curar-te?» (Jn 5,6), o quan li diu a un cec que es posa al seu davant «què vols que faci per tu?» (Lc 18,41). El Déu que se'ns manifesta en Jesús és el Déu que pregunta, el Déu de les preguntes...

Déu pregunta perquè també nosaltres ens preguntem, pregunta perquè no ens installem en les nostres seguretats, en allò que a primera vista pot semblar evident, en allò que sempre s'ha fet o ha sigut, pregunta perquè vol que la nostra fe en Ell sigui una resposta personal.

Aquest preguntar de Déu ens fa repensar moltes coses sobre la nostra fe i sobre com l'entnem. Potser la fe no sigui tant una col·lecció, un sistema de respostes ja preestablertes a les diferents preguntes i als diferents interrogants que ens planteja la vida: potser la fe sigui més el buscar sempre respostes a les preguntes noves que des de tants àmbits de la vida se'ns plantegen. I potser la fe és creure en Déu, que més que donar respostes fàcils i falses a les nostres preguntes, el que farà és sumar les seves preguntes a les nostres i acompanyar-nos en el camí de les nostres recerques, com Jesús va fer amb els d'Emmaús.

A vegades creiem, i creiem equivocadament, que per seguir Jesús cal tenir-ho tot clar i tot previst, o que la fe en Déu és no tenir cap dubte, cap pregunta. A vegades ens arribem a espantar pels nostres dubtes i les nostres preguntes. Doncs potser no. Potser ficar-se en el camí del seguiment de Jesús és molt més que ficar-se en un camí complex que en un camí on tot està assegurat per endavant. Potser la fe sense dubtes no és ni tan sols fe, sinó que l'autèntica fe ha de suportar els seus propis dubtes, i que no hi ha una fe autènticament madura que

no tingui travessats dubtes en el seu cos. Si Jesús pregunta, si Déu pregunta, per què no nosaltres?

El Jesús Ressuscitat, a més a més de preguntar, demana. Ja ho dèiem abans: se'ns presenta en el necessitat, en el mancat, en el famolenc... Però jo crec que hi ha una altra transcendència, un altre abast en aquest demanar del Ressuscitat, que és manifestació del demanar de Déu.

El Jesús històric demanava: per posar només un parell d'exemples, demanava la fe per fer miracles; o va demanar els pans i els peixos per multiplicar-los: no va voler treure'ls de les pedres, sinó multiplicar el que la gent li va donar. Jesús no volia dependents d'ell ni captaires. Hi ha un moment molt transcendent en la història de la salvació en el que Déu demana: quan posa en marxa la seva obra salvífica i li demana a Maria la seva col·laboració, com ens la demana a cada un de nosaltres per salvar-nos.

Jesús demana, Déu demana: per què això és així?, quin significat té? Penso que té un significat molt transcendent i important. Déu es vol relacionar amb nosaltres com qui es relaciona amb un amic, amb la persona que estima. I en l'amor entre dues persones, perquè sigui de veritat amor i no sotmetiment o dependència o una altra forma espúria de relació, hi ha petició mútua i donació mútua. Déu se'ns vol donar i vol que nosaltres ens donem a Ell.

Ignasi de Loiola acaba els seus Exercicis espirituals amb el que anomena la «Contemplació per aconseguir amor». I al començament d'aquesta contemplació fa una anotació o un advertiment previ molt important i pertinent en aquest moment: «l'amor consisteix en comunicació de les dues parts, a saber, a donar i comunicar l'amant a l'amat el que té o del que té o pot; així, al contrari l'amat a l'amant; de manera que si l'un té ciència, donar-ne al qui no en té, si honors, si riqueses, i així, recíprocament, l'altre a l'altre» (EE 231). I Déu vol que la nostra relació amb Ell sigui d'amat a amant: per això dona, però també per això demana.

Aquest Jesús que demana i pregunta, i ens manifesta un Déu que demana i pregunta, ens obre la porta a una relació amb Déu que vol ser relació d'amor madur, i no de dependència o de sotmetiment o de temor, i ens obre la porta a una fe molt humana en les seves preguntes en els seus dubtes, però també molt divina en el seu amor i en la seva donació.